

Олійник Ю. О., канд. мед. наук
Харківський національний медичний університет

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Застосування інформаційних комп'ютерних технологій, зокрема дистанційного навчання, у медичних закладах вищої освіти довгий час було дискусійним питанням. Однак протягом останніх десяти років спостерігається стрімкий розвиток і прогрес медичних технологій. У щоденну практику медика входять сучасні інформаційні технології, які потребують відповідної підготовки. Очевидно, що за таких умов необхідні певні зміни у змісті та завданнях медичної освіти. Зокрема, М. Пайкуш відмічає, що для «реалізації сучасних завдань цієї освіти необхідне зміщення акцентів від зайвого заучування великої кількості фактів і використання технологій до прискорення обробки інформації, зібраної про пацієнта, навчання когнітивних методик пошуку, систематизації, аналізу, зіставлення, узагальнення та синтезу нових знань» [1].

Потужним поштовхом для активного впровадження технологій дистанційного навчання в Харківському національному медичному університеті стала пандемія. Якщо до січня 2020 року традиційна форма навчання майбутніх медиків проводилася з використанням електронних ресурсів, що були представлені у кафедральних відкритих он-лайн середовищах (сайтах кафедр, де розміщувалися навчальні матеріали у відкритому доступі), з початком карантину швидко починає формуватися єдина університетська платформа дистанційного навчання на базі LMS Moodle.

Не зважаючи на низку технічних проблем: необхідність розширення потужностей серверу та встановлення обладнання для вебінарних кімнат, пошук та вибір відповідного програмного забезпечення, готовність викладачів до використання принципово нових методів і технологій навчання, за досить короткий проміжок часу вдалося побудувати систему, яка дозволяє реалізовувати синхронний та асинхронний формат дистанційного навчання, забезпечити оперативну технічну підтримку викладачів і студентів, отримувати своєчасну аналітичну та статистичну інформацію щодо роботи користувачів на платформі дистанційної освіти, організувати підготовку викладачів до викладання у дистанційному форматі тощо.

Особливе місце в навчанні студентів медичного ЗВО посідає його практична складова, адже майбутній лікар повинен мати велику кількість обов'язкових практичних навичок, які досить складно опанувати самотійно за допомогою підручників та лекцій. Саме тому зусилля викладачів зосереджені на підборі та адаптації до змісту медичної вищої освіти інформаційних технологій, які забезпечують активне залучення студентів до пізнавальної діяльності. Так, активно використовуються технології інтерактивного практично-орієнтованого навчання: симулятивне навчання; гейміфікація у сфері медичної освіти та практик, web-квести. Як показує перший досвід, ці

технології дозволяють значно покращити якість практичної підготовки в умовах дистанційного навчання. Засвоєння багатьох практичних навичок сприяють також і засоби телемедицини (відеоконференції, відеоконсультації та ін.).

Однак програма навчання в медичному виші передбачає цілий ряд практичних навичок, засвоєння яких неможливе без фізичного виконання певних маніпуляцій чи контакту з іншими людьми. При чому частину з них студент може виконати вдома (наприклад дослідження показників якості харчових продуктів з використанням йоду, харчової соди, крохмалю та оцту, які є майже в кожній оселі та нешкідливі для людини). Подібний метод пропонують також російські науковці для дистанційного навчання майбутніх лікарів роботі з пацієнтом [2], але є цілий ряд складних лабораторних досліджень, які потребують спеціального обладнання і певних умов (дослідження зі шкідливими для здоров'я реагентами, дослідження з використанням лабораторних приладів, медичні маніпуляції, які можуть бути відпрацьовані тільки на фантомах тощо). І в цих випадках значення інформаційних технологій дуже підвищується. Для зведення перебування в реальній лабораторії до мінімум (не більше 10 осіб з дотримання протиепідемічних вимог), всю попередню підготовку можна реалізовувати через інформаційні технології (дистанційне опрацювання теоретичного матеріалу, відпрацьовування певних навичок на віртуальних тренажера (за умови їх наявності, отримання допуску до виконання практичної роботи через співбесіду в режимі он-лайн тощо).

Отриманий практичний досвід підтвердив високу ефективність інформаційних технологій як засобів підтримки освітнього процесу, однак залишаються великі сумніви щодо використання їх в процесі практичної підготовки майбутнього лікаря. На наш погляд, інформаційні технології в медичній освіті можуть і повинні використовуватися як одна із складових змішаного навчання.

Використана література:

1. Пайкуш М. Особливості використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійно-практичній підготовці майбутнього лікаря / М. Пайкуш // Нова педагогічна думка : наук.-метод. журн. Рівнен. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне: Принт-Хауз, 2018. – № 2 (94) – С. 56-60

2. Опыт дистанционного обучения: навык медицинского интервью / Аубакирова Д.Н., Евлоева Р.М., Рахимбекова А.Е., Шмаков А.С., Тимахович М.В. // Современные вызовы медицинского образования в условиях пандемии: опыт быстрых решений и стратегические инициативы : Сборник тезисов международной онлайн-конференции НАО «Медицинский Университет Караганды» 5 июня 2020 года – С. 10-12. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.qmu.kz/media/qmudoc/Konf5.pdf>